

5. V namen občnega izobraženja se izdajo sploh 255,128 gl. Omenim pa, da v tej vrsti plačuje vsa dežela za graški Ivanej 78,633 gl., za graško višo realko 28009 gl., za realno gimnazijo v Ptuj 3720 gl. Za male šole se pa vzame (čujte!) 80,000 gl. Toliko do sedaj ni bilo, krive so temu nove šolske postave. Bog me! drage so že, bomo videli ali bodo še za kaj! Bodi mi dopuščeno, da o tem zdaj, gledé okoliščine itd., zelo dvojim! Čudno se mi je dozdevalo tukaj najti, da vsa dežela plačuje v Gradec za ljudi, kateri se ondi na deželne stroške učijo: jahati, telovaditi, bojevati in plesati; vsi ti gospodje vlečejo na leto 3942 gl. Za mariborsko vinorejsko šolo je dovoljeno 4200 gl. Za graško gledišče (teater) pa 1448 gold.

6. Na blage in zdravilske namene se izdaja sploh 255,128 gold.

7. Za vojaške vožnje (Vorspann) 10,000 gold.

8. Za poprave in stroške pri deželnih posestvih je odmerjenih 5869 gl. Zanimiva nas pa tukaj zvedeti, kako se pri Kislivodi in Doberni primerno zelo malo izdaja. Kajti čisti dohodki so tu precej veliki n. pr. pri Kisli vodi letos so 61,344 gl., tedaj v 10 letih več kot polovica ednega milijona, pri Dobrni 8928 gold., tedaj v 10. letih više od 80,000 gold. Pri nekem Tobelbadu pa vedno nekaj vrtajo in popravljajo, da vsako leto dežela plačuje po 586 gl.

9. V pripomoč matici ali fondu za rešitev posestev se plača 604,841 gl.

Vsi deželni stroški znašajo 3.410.440 gl., in če se odštejejo deželni dohodki: 2.431.795 gl., ostaja še 978.645 gl., kateri se razdelijo ko deželna naklada med vse, kateri imajo dačo plačevati. In zato imamo 35% deželne naklade, ker le tako se nabere potrebnih 980,000 gold.

Sklenem pa z opazko, da od vseh teh denarjev ostane okoli 600,000 v nemškem Gradcu. Prilično spišem kaj več o teh številkah, kajti številke koljejo oči.

Iz Smartna pri Slov. Gradcu 4. nov. 1870. Pretečeno nedeljo je imelo tukajšno kat. polit. društvo zbor, kateri je po dotičnem govoru enoglasno sklenil, se v vseh točkah pridružiti resoluciji Mariborskega kat. polit. društva, razglašeni v 41. št. „Slov. Gospodarja.“

Sploh se ljudstvo v tem okraju vedno bolj drami in zaveda svojih pravic. Nedavno so razun dveh vse občine slovenskega sodniškega okraja podale okrajnemu glavarstvu prošnjo za slovensko dopisovanje, kar se jim je tudi obljubilo. Ali se obljuba spoštuje, ne vem za gotovo.

Pri volitvah za nove občinske zastope so izvoljeni izvemši enega, sami narodni možje za župane. Zanimivo je, da se je v št. Ilu Lohninger vrival za župana, ko je pa videl, da mu ne bode obveljalo, v odbor so ga sicer njegovi privrženci spravili — si je prizadeval vsaj enega svojih mamelukov za župana vrniti, pa tudi to mu je spodletelo. Ves razsrdjen je zdaj izstopil še iz okrajnega zastopa. Bodi mu srečen pot!

O zaupnici za liberalce, ktera je zdaj menda mirno zapala, naj še poročam, da jo je v takajšnem okraju le eden sam župan podpisal, in še ta ni vedel, kaj podpiše, vsi drugi so jo vrgli pod klop.

Drugokrat zopet kaj. — Z Bogom!

Iz Borsta. V nedeljo 30. okt. je imela Boljunska čitalnica besedo in se je prav dobro ponesla, občinstvo je prav navdušeno in vse zadovoljno. Govoril je predsednik z razločno in krepko besedo. Pa tudi mladi dijak g. Tone Kenda iz Racolja je jako navdušeno govoril, glas je segal poslušalcem globoko do srca, kar so izrazili z jako živahno pohvalo. Zamolčati ne smem, da je g. Peršič s svojim govorom zbudil splošno radost in ploskanje. Ponesli so se tudi Boljunski pevci prav izvrstno, večji del vse pesmi so morali zaradi gromovitega ploskanja ponavljati.

Vse se je vršilo v naj lepšem redu, nadjamo se uspešnega delovanja in dobrega napredka od Boljunske čitalnice, ktera nam bode svetila do stopnje omike, in pomagala našim tužnim Istrijanom dospeti do one stopnje, ker stojijo naši sosedi.

F. Š.

Politični ogled.

O ministerski krizi na Dunaju se še zmirom govori, in skoraj vsak dan se po časnikih imenujejo drugi možje, ktere bi ustavoverneži radi imeli v ministerstvu. Pravi se vendar, da sedajno ministerstvo ostane tako dolgo, dokler

ne bode končana adresna debata, ki se bode zdaj kmalo začela, ker državni zbor dunajski se je že spet sošel 7. t. m.

Vlada bi se tudi rada pogodila s Poljaki samimi. Se vé da bi s tim zapustila svoj program, ki je hotel pomiriti in zadovoljiti vse narode. Mislimo vendar, da vezdajni vladi ni mnogo ležeče na majhnem kosčku programa, če se bo še to le moglo nekoliko časa dalje obdržati na vrhuncu.

Neki dobro podučeni nemški časniki vejo iz čisto zanesljivih virov, da je Bismark na svoje vprašanje, kako bi hotela Avstrija svojo formalno pravico ugovarjati proti prestrojenju Nemčije dobil od Beusta čisto povoljen odgovor. Že pred tremi tedni je Beust politiku, ki mu je hotel razlagati, da mora Avstrija po dokončani vojski iskati prijateljske zveze z Nemčijo, nevoljno odgovoril: „Saj se to umeva samo ob sebi.“ — Kamo tira Beust Avstrijo?!

V Česki so bile te dni neposredne volitve v državni zbor, po vseh českih krajih so bili voljeni sami deklaranti, le v celo nemških krajih pa so bili voljeni ustavoverneži, v mešanem kraju nemška stranka nikdar ni zmagala. V Pragi je voljen Hanka deklarant. V Leitmeriški grupi pa sta izvoljena Herbst in Hanisch, v Reichenberški grupi Neuman, v Egerski grupi Leeder in Pickert, v Saacerski grupi Waldert, v Josefstadtu je voljen Schmeikal, v Reichenbergu pa Gross in Departis voditelj ministerstva za trgovino. To je vse, kar so liberalci dosegli, ker v drugih grupah so voljeni sami deklaranti. Volitve velikih posestnikov še nam niso znane, pravi se vendar, da bodo voljeni fevdalci in deklaranti; neki pa pravijo, da so glasi tako razcepljeni, da se bode moralo večkrat voliti, prej ko se kaj doseže.

Iz Česke se dalje piše, da je tamo sedajno ministerstvo zgubilo vse zaupanje in da je sklenjeno, da mora pasti. Iz druge strani pa se tudi pravi, da bode še zdaj spet voljeno ustavoverno ministerstvo, in sicer so simpatije za parlamentno ministerstvo. Uradnijskega ministerstva se ni bati. —

V ogerskem državnem zboru je Andraši razlagal, da bode Avstrija še dalje ostala strogo nevtralna. Nasvet poslanca Iranyi-a naj se napravi stroga personalna unija ne pride na posvetovanje, tudi ni nasvet Tisza, da se naj napravi samostalna ogerska armada.

V moravski tudi nočejo prisegati deželni brambovc na novo vojaško postavo.

Srbska skupščina, ki zboraže v Kragujevcu, je potrdila predložene postavne načrte o odgovornosti ministrov in tisku, o vojaščini, in je interpelirala vlado zaradi zbiranja turških trum na srbski meji, na kar je minister odgovoril: Nikdar ni bilo manj trum na srbski meji kakor sedaj. Če pa bi se to premenilo, bo storila vlada svojo dolžnost in bo varovala mir dežele.

Nemško zedinjevanje gre pre prav naprej. Neki pravijo, da so dogovori že sklenjeni, neki pa, da se srečno dokončujejo, in južno-nemški kujezi se že pripravljajo da se podajo v pruski glavni kvartir poklanjat svojemu prihodnjemu gospodarju. Zastran nemškega zedinjenja se že dolgo pogovarjajo ministri v Versaill-u, in pravi se da drugo je že vse v redu, samo Bavarska noče odstopiti od tega, da bi ne smela sama s svojim vojaštvom ravnati kakor bi hotela in imeti lastno zunajno politiko. Če drugače ne bo šlo, se bo z Bavarsko napravila posebna pogodba.

Iz Francoske. Ko se je Thiers po svojem dolgem potovanju in beračenju pri angleški, ruski, avstrijski in italijanski vladi vrnil domu in je vezdajni francoski vladi naznanil, da o zunajnih vlad Francoska nima upati nobene pomoči, in ko ga je potem francoska vlada poslala v Nemški glavni kvartir, da bi se tamo pogajal zastran miru, je že vse mislilo, da se bo gotovo mir napravil. Ker je vendar Bismark v pogoju zahteval, da Francoska naj odstopi dve deželi Prusom in še vrh tega naj plača 2000 milijonov odškodovanja za vojsko, je francoska vlada to pogodbo zavrgla in se hoče dalje bojevati. Julius Favré in njegovi tovarši bi podpisali svojo lastno smrtno sodbo, če bi pristopili takemu miru. V Parizu vsakega imenujejo izdajalca, kdor se upa govoriti o takem miru in „Moniteur“ piše: „Ne pustimo braniti celoto naše domovine in neodvisnost francoskega naroda.“ Misli se, da Francozi tudi potem, ko bi Prusi res vzeli Pariz, ne bi hoteli privoliti v mir, ko bi se od Francoske odtrgal naj manjši kosček dežele, temuč da se hočejo še dalje bojevati. Miru še tedaj tako hitro ne bo.

V Parizu je bil prve dni t. m. nemir. Jakobinski prenapeteži so namreč vso pariško vlado deli v zapor, in bi jo

bili gotovo usmrtili, če ne bi bila prišla o pravem času pomoč. Zdaj so se spet med seboj popolnoma pomirili, in ker se je glasovalo, ali je ljudstvo z vezdajno vlado zadovoljno ali ne, je velika večina bila za vlado.

Iz Toursa se uradno naznanja, da se v Parizu napravljajo tri armade iz tamošnjih narodnih stražnikov.

Iz Florenca se brzojavlja 9. t. m., da bode vlada za se vzela kvirinal v Rimu.

Iz Rima se piše, da hočejo vlade predložiti, da bi se Rim izrekel za svobodno mesto pod podkroviteljstvom sv. Očeta in pod municipalnem oskrbovanjem.

Iz Madrida se piše, da bode izmed 340 poslancev samo 180 glasovalo za to, da bi se princ Aosta postavil za španskega kralja, katerega Prim zlo priporoča. Volitev kralja bode 16. t. m.

Pri Helgolandu se je 9. t. m. pokazalo francosko brodogeje. —

Novičar.

(Slovenska Matica v Ljubljani) bode imela VI. občni zbor v četrtek 1. dan meseca decembra 1870. Ob 8. uri zjutraj bode sv. maša v stolni cerkvi, občna skupščina pa bode v čitalnični dvorani ob 9. uri pred poldnevom. Razgovori se bodo vrstili tako-le: 1. Nagovor predsednikov. — 2. Tajnik prebere odborovo poročilo o njegovem delovanju od 1. septembra 1869 do 1. decembra 1870. 3. Račun od 1. julija 1869 do 1. julija 1870. 4. Volitev treh udov, da preberejo in presodijo račun. 5. Proračun od 1. julija 1870 do 1. julija 1871. 6. Volitev 12 odbornikov, mesto izžrebanih odbornikov in mesto Tomana L. in mesto Matija Majarja ki se je odpovedal. — Volilni listi so veljavni le tisti, ki ga je družbenik lastnoročno pisal ali saj podpisal. Premoženje slovenske Matica pa zdaj znaša v gotovini v hranilnici založeni 6163 gold. 20 kr., v obligacijah po normalni vrednosti 25,700 gld., vrednost lastne hiše 10,631 gld., vrednost inventara 300 gld. Toraj vsega skup 42,795 gld. Njeni dohodki od 1. julija 1870 do 1. julija 1871 znašajo 6215 gld. 74 kr. Po odbitih stroških, med ktere spada tudi plačilo tajnika z 360 gld. in vrednika naučnega slovarja z 240 gld. Tedaj bode še Matici za izdajanje knjig ostalo 5075 gold. 74 kr. Gotovo prav lep denar, samo treba ga bo dobro obrniti.

(Bivša francoska cesarica) ki je odbežala v Angleško, je pred kratkim bila v Wilhelmshöhi pri Napoleonu, in je zdaj spet odšla v Angleško. Tudi Bazaine in drugi generali so bili pri Napoleonu in ostanejo še dalje blizu njega, t. j. v Kaselnu. Kaj vse to pomeni, ni težko uganiti.

(Za povzdigo sviloreje) na Kranjskem je c. k. ministerstvo kmetijstva kmetijski družbi na Kranjskem podelilo 300 gl.

(Dornberška nova čitalnica) na Goriškem se bode slovesno odprla 20. t. m. ob 5. uri popoldne. K slovesnosti se vljudno vabijo vsi rodoljubi, posebno pa častiti udje bližnjih čitalnic.

(Izvrstno vino) je letos prirastlo v krajih pri Dornbergu na Goriškem in prirastlo ga je tudi mnogo, prodava se, (kvinč 60 pintov) po 8 in 9 gld.

(Na graški razstavi) je bilo razdeljeno državnih daril vseh skupaj zlasti srebrnih in brončenih svetinj 500. Od društva za konjerejo pa 195 zlatov.

(Iz tržaške okolice.) Časnik „Triester Zeit.“ poroča, da so se pred kratkim zbrali okoličani v Rojanu in da so sklenili, da naj se pošlje deputacija na Dunaj, ki bi naj tirjala od ministerstva pojasnila, zakaj se je razpustil okolični vojaški bataljon; dalje bi naj deputacija še izvedovala tamo marsiktere druge zadeve zastran deželne brambe. Tega zbora se je tudi udeležilo nekoliko srenjskih in mestnih odbornikov.

(Slovansko akademsko društvo) se je osnovalo v Gradcu. 30. oktobra se je volil odbor ki naj sestavi pravila in ki bi naj skrbel da se društvo oživi. V odbor so voljeni 3 Slovenci, 1 Srb in 1 Hrvat. Društvo ima namen sestavljati in brati znanstvene sestavke in jih kritično pretresovati.

(Domoljubna oporoka.) Dr. Zwyer, izvrsten narodnjak, ki je umrl v Ljubljani, se je v svoji oporoki blagosrčno spomnil narodnih zavodov in je sporočil Ljubljanski čitalnici 500 gold., dramatičnemu društvu 500 gold. in „Sokolu“ triletno najemnino za telovadnico ki je v njegovi hiši. Slava mu!

(Mariborska čitalnica) napravi letos še te-le veselice: 20. novembra, besedo s plesom, 4. decembra, besedo z gle-

diščno igro ali tombolo; 18. decembra, besedo, občni zbor, volitev novega odbora.

(Politično društvo Soča) si je volilo naslednji odbor: Dr. Josip Abram, dež. tajnik in poslanec; dr. Anton Žigon, dež. poslanec; Matija Doljak, dež. poslanec; Josip Faganel, dež. poslanec; Viktor Dolencec, privatni uradnik; Jože Nanut, župan v St. Andrežu, France Leban, podžupan v Črnicah, Marko Vales v Privacini, Ernest Klavžar dež. uradnik. Enoglasno izvoljeni predsednik je dr. Lavrič. V obč. zboru je izleklo društvo Soča enoglasno, da se iskreno zahvaljuje dr. Lavriču za pogumno postopanje v dež. odboru in da se popolnoma vjema z izstopom njegovim in obeh slov. namestnikov M. Doljaka in dr. Žigona.

Zahvale.

Štejem si za dolžnost izreči javno zahvalo slavnemu generalnemu opravilstvu

zavarovalno društvo „VICTORIA“

ki je moj kvar, katerega mi je napravil o gen j 28. septembra t. l., taki in popolnoma pripoznal ko sem ga naznanil, in meni že tudi danes, po ognju napravljeno škodo popolnoma izplačal z 4159 gold. 43 kr. Za to ravno tako hitro kakor vljudno postopanje se ne zahvaljujem samo omejenemu društvu, temoč ga tudi zavarovalnemu občinstvu prav vroče priporočam.

Gyüre 6. oktobra 1870.

Aron Frid. Pächter.

Za natančno, brez vsakega odbitka izplačano povrnitev vse škode, ktero mi je napravila strela, izrekam tukaj svojo srčno zahvalo zavarovalnemu društvu „VICTORIA“ in si štejem za dolžnost, zarad občne koristi priporočati prav vroče to zavarovalno društvo vsakemu posestniku.

Lind pri Velikovecu.

Andreja Pogačar.

Janez Perlönig, Janez Wirth, priče.

Podpisani se čuti ugodno prisiljen izreči dolžno zahvalo slavnemu zavarovalnemu društvu „Victoria“ za hitro in popolno povrnitev škode, ktera ga je zadela po ognju, in ob enem tudi priporočati to društvo vsim, za zavarovanje proti ognju.

Laški trg, meseca oktobra 1870.

Seb. Oiks.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž- dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptuj	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	20	4	75	5	30	4	60
Rži	3	30	3	70	4	—	3	50
Ječmena	3	—	3	15	3	60	3	—
Ovsa	1	90	1	90	2	10	1	90
Turšice (koruze) vagan	2	60	3	70	3	10	3	50
Ajde	2	55	2	80	3	60	2	30
Prosa	2	80	2	90	3	40	2	80
Krompirja	1	35	1	60	1	60	1	—
Govedine funt	—	20	—	27	—	24	—	26
Teletnine	—	24	—	28	—	24	—	28
Svinjetine črste funt	—	30	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	10	50	9	—	11	—
" 18"	—	—	6	50	0	—	—	—
" 36" mehkih	4	—	—	—	6	50	7	50
" 18"	—	—	4	60	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	80
" mehkega	—	50	—	50	—	45	—	70
Sena cent	1	40	1	80	1	70	2	—
Slame cent v šopah	1	30	1	60	1	—	1	70
" za steljo	1	—	1	—	0	70	1	20
Slanine (špeha) cent	44	—	42	—	42	—	38	—
Jajec pet za	—	10	—	10	—	10	—	10

Napoleonor velja 9 fl. 84 kr. a. v.

Ažijo srebra 120.25.

Narodno drž. posojilo 67.65.

Loterijne srečke.

V Gradcu 5. novembra 1870: **79 66 46 70 64**

Prihodno srečkanje je 19. novembra 1870.